СТАНОВИЩЕ

От проф. д.ю.н. Цветана Николаева Каменова

Ръководител на секция „Международноправни науки“ на Института за държавата и правото при БАН

във връзка с конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в Института за държавата и правото при БАН
в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки
Професионално направление 3.6 Право
Научна специалност „Международно право и международни отношения“

Конкурсът е обявен в Държавен вестник бр. 7 от 26 януари 2016 г.

1. Относно процедурата

С решение на Научния съвет на ИДП и издадена въз основа на това решение заповед РД-09-37 от 23.03.2016 съм определена за член на научно жури по посочения по-горе конкурс, а именно:
за заемане на академичната длъжност „доцент“ в Института за държавата и правото при БАН
в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки
Професионално направление 3.6 Право
Научна специалност „Международно право и международни отношения“

За участие в конкурса са подадени документи от един кандидат, д-р Диана Петрова Ковачева, главен асистент в Института за държавата и правото при БАН, секция „Международноправни науки“. Кандидатът е представил документи на хартиен и електронен носител, както следва:

1. Автобиография по европейски образец

2. Нотариално заверено копие от дипломата за придобита от кандидата образователна и научна степен “доктор по право”
3. Удостоверение от ИДП за заемана в същия институт академична длъжност от 1 декември 2013 г.
4. Списък на публикации
5. Резюме на монография, излязла от печат под названието „Противодействие на корупцията: международноправни аспекти“, С., 2016 г.
6. Справка за цитирания
7. Служебна бележка от УНСС, катедра „Национална сигурност“ за участие на д-р Д. Ковачева в разработване на лекционен курс.

II. Относно кандидата

Д-р Д. Ковачева е завършила висшето си образование в ЮФ на СУ Климент Охридски през 1999 г. През 2008 г. е придобила магистърска степен по европейско право от Университета в Нанси, Франция. Била е докторант в Института за правни науки на БАН, където е защитила дисертация за придобиване на образователна и научна степен „доктор по право“ на тема „Създаване на Международния наказателен съд и основни аспекти на неговата юрисдикция“.

Наред с работата си като учен-изследовател в ИДП при БАН гл. ас. Д. Ковачева е преподавател в УНСС, където е изнасяла следните лекционни курсове: „Право на ЕС“, „Международно хуманитарно право“ и част от общия курс по „Международно публично право“.

Има специализации в САЩ и Финландия.

Била е Министър на правосъдието в периода 30 ноември 2011 – 13 март 2013 г.

Носител е на ордена на Британската империя за усилия в борбата срещу корупцията и за установяване на върховенството на закона в България от 2014 г.

Доктор Д. Ковачева е представила за участие в конкурса публикуваното монографично изследване „Противодействие на корупцията: международноправни аспекти“, С., 2016 г., изд. на ИДП при БАН. В списъка на научните публикации са включени 10 статии и студии, които обаче не са представени за рецензиране. Следователно, по-долу в становището ми ще се спра на приносните моменти в представената монография.

III. Относно качествата на представения хабилитационен труд

Изследването, представено като хабилитационен труд за участие в обявения конкурс е посветено на проблематика, която не е изследвана в българската правна литература до момента. То се състои от увод, три глави и заключение, в което са систематизирани препоръки де леге ференда. То е в обем от 267 страници и има 355 бележки научен апарат.

Първата глава има предимно описателен характер и е посветена на международноправната рамка за противодействие на корупцията. В нея са посочени международноправните актове за противодействие на корупцията, приети в рамките на ООН; регионалните инструменти за противодействие на корупцията, създадени от Съвета на Европа и международноправните актове на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие. Анализирани са най-важните международноправни актове, като сред тях най-голямо внимание авторката отделя на Конвенцията на ООН срещу корупцията. В тази част на труда вниманието на читателя е привлечено от изложението относно дефиницията на понятието “корупция”.

Втората глава разглежда правната регламентация на противодействието на корупцията в Европейския съюз (с. 85-159).

Авторката отбелязва, че ако първоначално регламентацията е била насочена към защитата на финансовите интереси на ЕС, то впоследствие регламентацията е насочена към предотвратяване на корупцията като форма на престъпна дейност. Във втората глава на изложението има редица приносни елементи: например при разглеждането на отделните видове правни актове; при разглеждането на проекта за Регламент за създаване на Европейска прокуратура. Приносни моменти се открояват при изясняването на стратегическите подходи на ЕС за противодействие на корупцията – интересен е анализа на пресечните точки на отношенията между ЕС и Съвета на Европа във връзка с присъединяването на ЕС към GRECO; присъединяването на ЕС към Конвенцията срещу корупцията на ООН.

За мен лично най-голям интерес представляваше изложението в Глава трета на труда, която е и най-голяма по обем (с. 159 – с. 261) В нея се анализира корупцията като нарушение на задълженията на държавите по международното право.

В тази глава откроявам редица приноси (може би е ненужно отново да се посочва, че подобно изследване се представя за първи път в българската правна литература). На първо място, корупцията е анализирана като нарушение на правата на човека: посочена е връзката между корупцията и правата на човека и е отбелязан негативния ефект на корупцията върху правата на човека. На второ място, анализирана е възможността корупцията да бъде разглеждана като престъпление по международното право. В тази връзка са разгледани две основни възможности: първата възможност е включването на най-тежките корупционни престъпления в юрисдикцията на МНС – било чрез предлагани възможни изменения на чл. 7 и чл. 5 от Римския статут. Втората възможност е създаването на нова наднационална съдебна институция с компетентност единствено спрямо най-тежките случаи на

политическа корупция, които държавите не могат или не желаят да накажат. Аргумент за това е обстоятелството, че корупцията подкопава устоите на правовата държава и демокрацията; тя може да доведе до запалаха за мира и сигурността на човечеството.

Бих искала да отбележа, че използваните съчинения в научния апарат датират от последните години – в този смисъл, отразени са последните достижения на чуждестранни учени работещи в изследваната област. Авторката компетентно прави анализ на нормативните актове, посочени в монографията.

Могат да бъдат направени някои критични бележки, които обаче ни най-малко не биха се отразили негативно на общата положителна оценка на труда.

В заключение: изследването, представено от д-р Диана Ковачева съдържа редица приноси. Ето защо давам положителна оценка на кандидатурата на д-р Д. Ковачева и УБЕДЕНО предлагам на научното жури да вземе решение, с което да предложи на Научния съвет на Института за държавата и правото да избере гл. ас. д-р Диана Петрова Ковачева на академичната длъжност „доцент“ в Института за държавата и правото при БАН в област на висше образование ш.3. Социални, стопански и правни науки; Професионално направление ш.3.6 Право; Научна специалност „Международно право и международни отношения“.

София

18 май 2016 г. Изготвил становището: